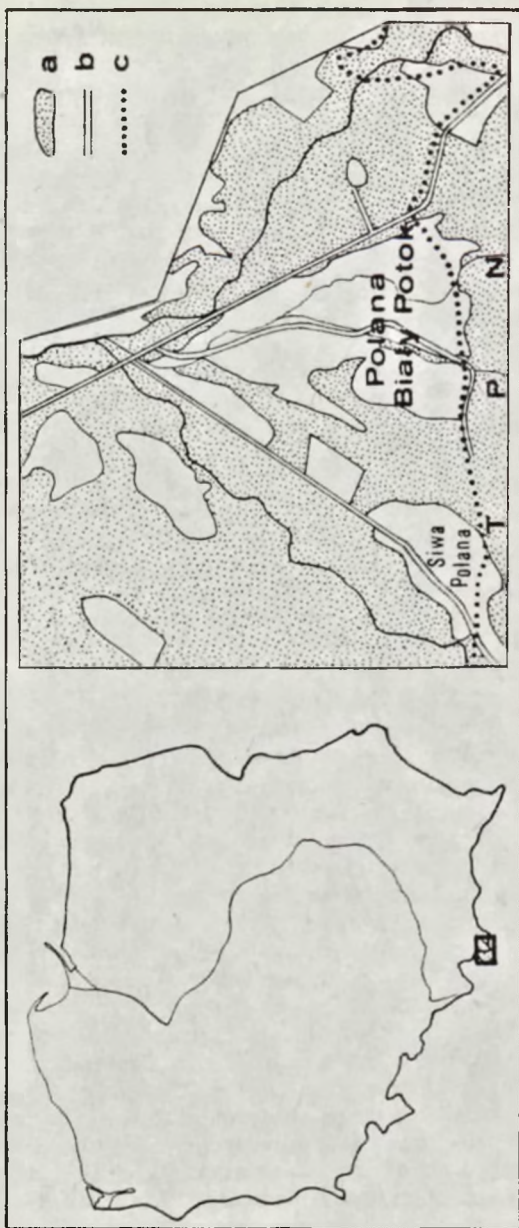

Kompleks podmokłych łąk i torfowisk z płatami zarośli i lasu, wciśkający się trójkątem między: szosą Zakopane — Chochołów, drogą wylotową z Doliny Chochołowskiej i północną granicę Tatrzańskiego Parku Narodowego (ryc. 1), zasługuje na baczniejszą niż dotychczas uwagę. Na tym niewielkim skrawku terenu spotkać bowiem można niemal kompletne zróżnicowanie zachodniokarpackich łąk i torfowisk od eutroficznej młaki kozłkowo-turzycowej *Valeriano-Caricetum flavae*, poprzez łąkę ostrożeńiową *Cirsietum rivularis*, bogaty w gatunki zespół mieczyka dachówkowatego *Gladiolo-Agrostietum* oraz cały ciąg oligotroficznych muraw i młak (zespoły: *Carici canescentis-Agrostietum caninae*, *Nardo-Juncetum squarrosi* i *Hieracio-Nardetum*), aż po dolinkowe i kępkowe zespoły torfowiska wysokiego (zespoły: *Caricetum limosae*, *Caricetum fuscae* i płaty reprezentujące klasę *Oxycocco-Sphagne-tae*). Oprócz wymienionych, występują tu również zbiorowiska ziołoroślowe oraz wspomniane już zbiorowiska leśne i zaroślowe.

Na tej niewielkiej powierzchni obserwuje się także szczególnie duże nagromadzenie wielu cennych elementów z przyrodniczego punktu widzenia (Pawłowski, Pawłowska, Zarzycki 1960, Piękoś-Mirkowa 1981). Mają tu swe stanowiska bardzo rzadkie w skali całych Karpat gatunki roślin, jak: turzyca darniowa *Carex caespitosa*, turzyca bagienna *Carex limosa*, turzyca tunikowa *Carex paradoxa*, turzyca pchła *Carex pulicaris*, nerecznica grzebieniasta *Dryopteris cristata*, żurawina drobnolistkowa *Oxycoccus microcarpus*, rosiczka długolistna *Drosera anglica* czy pływacz drobny *Utricularia minor*. Szczególnie bogato reprezentowane są turzyce (rodzaj *Carex*), których stwierdzono na Białym Potoku aż 20 gatunków. Jedynie ciekawsze z nich wymieniamy w tekście. Rosną tu również takie rzadkie w skali regionu Tatr i Podtatrza gatunki jak: czermień błotna *Calla palustris*, turzyca Davalla *Carex davalliana*, turzyca prosowa *Carex paniculata*, siedmiopalecznik błotny *Comarum palustre*, rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia*, jastrzębiec baldaszkowy *Hieracium umbellatum*, kosmatka owłosiona *Luzula pilosa*, bobrek trójlistkowy *Menyanthes trifoliata*, nasięźrzał pospolity *Ophioglossum vulgatum*, żurawina błotna *Oxycoccus quadripetalus*, trzcina pospolita *Phragmites communis*, podkolan biały *Platanthera bifolia*, czy mniszek błotny *Taraxacum palustre*.

Licznie są też reprezentowane gatunki chronione, których stwierdzono na Białym Potoku około trzydziestu. Wśród nich znajdują się, poza wcześniej już wymienionymi: tojad mocny *Aconitum firmum*, tojad dziobaty *Aconitum variegatum*, dziewięciśl bezłodygowy *Carlina acaulis*, ozorka zielona *Coeloglossum viridae*, zimowit jesienny *Colchicum autumnale*, szafran spiski *Crocus scepusiensis*, storczyk Fuchsa *Dactylorhiza fuchsii*, storczyk szerokolistny *Dactylorhiza latifolia*, storczyk plamisty

Ryc. 1. Usytuowanie Polany Biały Potok w stosunku do Tatrzańskiego Parku Narodowego; a — lasy; b — drogi; c — granica Tatrzańskiego Parku Narodowego. — Situation of the Glade of the White Stream in relation to the Tatra National Park; a — forests; b — roads; c — boundary of the Tatra National Park

Dactylorhiza maculata, kruszczyk szerokolistny *Epipactis latifolia*, goryczka trojęściowa *Gentiana asclepiadea*, goryczka orzęsiona *Gentiana ciliata*, goryczka wczesna *Gentiana praecox*, mieczyk dachówkowaty *Gladiolus imbricatus*, gółka długoostrogowa *Gymnadenia conopsea*, listera jajowata *Listera ovata*, gnidosz rozesłany *Pedicularis silvatica*, zerwa kulista *Phyteuma orbiculare*, niebielistka trwała *Sweetia perennis*, kosatka kielichowata *Tofieldia calyculata* oraz ciemiężycza zielona *Veratrum lobelianum*.

Dotychczasowy, ekstensywny sposób użytkowania terenu oparty o tradycyjną gospodarkę kośno-pasterską, zapewniał wszystkim niemal komponentom roślinnym tego pięknego kompleksu przyrodniczego skuteczną ochronę. Niestety, czynione już niejednokrotnie próby rozmaitych zagospodarowań Polany Biały Potok, łącznie z bezprawnymi usiłowaniami (ostatnio częściowo zrealizowanymi) jej zabudowy, żąją zwrócić baczniejszą uwagę przyrodników w stronę tego unikatowego skrawka przyrody. Wykonanie pełnej dokumentacji, sporządzonej przez badaczy różnych specjalności, jest nakazem chwili. Pomoże ona niewątpliwie w ukazaniu niepowtarzalnego waloru tego zakątka i otoczeniu go skuteczniejszą od dotychczasowej ochroną.

Status rezerwatu częściowego, z dopuszczeniem dotychczasowego, ekstensywnego sposobu użytkowania wydaje się najbardziej odpowiednim rozwiązaniem. Warunkiem *sine qua non* jest również utrzymanie istniejącego obecnie reżimu wodnego przyczyniającego się w sposób zasadniczy do utrzymania równowagi ekologicznej na tym obszarze.

Zbigniew Mirek, Halina Piękoś-Mirkowa

PISMIENNICTWO

Pawłowski B., Pawłowska S., Zarzycki K. 1960. Zespoły roślinne kośnych łąk północnej części Tatr i Podtatrza. *Fragm. flor. geobot.* 6 (2): 95—222.

Piękoś-Mirkowa H. *Rzadkie taksony roślin naczyniowych na terenie Tatrzańskiego Parku Narodowego — ich zagrożenie ze strony turystyki oraz problemy ochrony.* *Studia Naturae. Ser. A.* 22: 79—132.